

P o s u d e k

na disertační práci JUDr. Petry V e n c l o v é "Role správních soudů při sjednocování výkladu norem veřejného práva"

Autorka předložila práci, která se věnuje - jak vyplývá z názvu - sjednocovací roli správních soudů při interpretaci norem veřejného (přesněji: správního) práva. Ve skutečnosti však práce svým obsahem takovému názvu zcela neodpovídá. Především autorka v nemalé míře naznačuje unifikační roli Ústavního soudu, navíc jen sotva mohou sjednocovací roli "hrát" krajské soudy jako soudy správní, jestliže se nemá na mysli sjednocování rozhodování ve vztahu ke správním orgánům (což by se ovšem týkalo jen území kraje). Rozhodující význam má nepochybně judikatura Nejvyššího správního soudu. Z hlediska přístupu k problematice by patrně bylo výstižnější práci kupř. nazvat *Problémy při interpretaci a aplikaci práva správními soudy*. A to i s přihlédnutím k tomu, že autorka nezdůvodňuje spíše poukazuje na "nesjednocování" interpretace a způsoby unifikace výkladů převážně jen naznačuje (srov též dále).

Celkový rozsah práce, která se skládá kromě úvodu a závěru ze tří dále rozsáhle (někdy až příliš, na úkor přehlednosti) členěných kapitol, "použitých zdrojů" a abstraktu, činí 260 stran. Pokud jde o použitou literaturu, obvykle se odděleně uvádějí monografie a časopisecké práce.

Co se týče formálně technické stránky, je sice třeba ocenit, že autorka v úvodu překládá seznam použitých zkratk, není však v tomto směru zcela důsledná, neboť některé zkratky v textu znovu vysvětluje. Jestliže autorka opětovně odkazuje na určité dílo, není třeba opakovat jeho celý název, obvykle se uvádí jméno autora a "cit. dílo". Navíc je nutné poznamenat, že v zavedeném způsobu citace knihy několika spoluautorů, přestože je nadepsána pouze jménem jednoho z nich (a kolektivu), se uvádí autor konkrétní části. Značně rušivě působí někdy poměrně rozsáhlé "glosy", které disertantka uvádí v závorce (např. s. 8, 10, 12, 39, 54, 63, 140). Nepochybně patří do poznámek pod čarou. Za nadbytečné považují překládání většinou notoricky známých latinských, příp. anglických pojmů (autorka se ovšem nevyhnula nepřesnostem: *erga omnes* vskutku znamená "proti všem"?). Tučné písmo, resp. podtrhávání částí textu, není vhodné a spíše obtěžuje, patří to především do učebnic.

Z pohledu samotného obsahu jde o práci z oboru správního práva, která je obohacena o přesahy do práva ústavního a především do oboru teorie práva. Nabízí se ovšem otázka, zda je vždy

teoreticko-právní partie adekvátní mírou zevrubnosti či systematicky zapadá do struktury práce (srov. též dále). Určitý problém shledávám i v tom, že relevantní část práce poněkud vybočuje z tématu zadání (kapitola 1 a 2). Jistě s probíranou problematikou úzce souvisí, ale nepochybně bylo možné výchozí pojmy, instituty a jejich vývoj nastínit stručněji, neboť jsou z velké míry zpracovány jak učebnicově, tak monograficky. Kladně je třeba hodnotit především pečlivou práci s judikaturou, její rozbor a kritické komentování, včetně vyjádření vlastních názorů, úvah i praktických postřehů; někdy se ovšem popis případu zdá neadekvátně obsáhlý. Občas se také stává, že autorka toliko cituje judikaturu či mínění jiných bez toho, aby zaujala vlastní, dostatečně odůvodněné stanovisko či závěr.

Pokud jde o práci s literaturou, je sice pozitivní občasný odkaz na literaturu zahraniční, avšak v řadě otázek by bylo možné využít další českou učebnicovou i monografickou literaturu. Zvláště pokud jde o soudní kontrolu veřejné správy. Byť je *E. Hácha* neopominutelný klasik, je třeba přihlídnout i k publikacím novějším (např. *Mikule, V.* Ideové základy správního soudnictví. *Acta Universitatis Carolinae - Iuridica*, 1993, č. 2-3. *Sládeček, V., Tomoszková, V. a kol.* Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy. Praha: Wolters Kluwer, 2010. *Zoulík, F.*, Historický vývoj a typy správního soudnictví. *Acta Universitatis Carolinae - Iuridica*, 1993, č. 2-3).

V první kapitole (*Jednota právního řádu a právní dualismus*) autorka přibližuje některé základní pojmy ve větší či menší míře související s tématem práce.

V kapitole druhé, které lze především vytknout poněkud zavádějící název (*Soudní kontrola veřejného práva*), se disertantka nejprve zabývá historickým vývojem správního soudnictví. Dále nastiňuje jeho typologii a rekonstruuje vývoj "českého" správního soudnictví (přesněji vývoj na území České republiky, resp. Československa). V závěrečné části, jež nepochybně měla tvořit samostatnou kapitolu, disertantka seznamuje s platnou právní úpravou správního soudnictví.

Obsáhlá kapitola třetí (*Sjednávání výkladu právní normy veřejného práva*), která tvoří stěžejní část práce, působí systematicky málo přehledně až rozbíhavě (roztříštěně). Způsobuje to řada někdy málo pochopitelných "odboček" (exkurzů). Mám za to, že tato relevantní partie měla být rozčleněna na více kapitol (patrně na tři nebo čtyři).

Obsahově jde - jak již bylo naznačeno - o ne zcela logicky uspořádaný kritický komentář k (v různém rozsahu popsané) judikatuře zejména Nejvyššího správního soudu k vybraným výkladovým problémům. Především mi chybí zřetelnější vymezení jednotlivých prostředků "formálního" sjednocování výkladu správních norem (ať již jde o správní orgány nebo správní soudy). Dostí nesystematicky (a nadbytečně) působí poměrně rozsáhlá partie o analogii (s. 185 an.), není také příliš jasné, proč autorka rozebírá použití analogie v jiných právních odvětvích. K použití analogie ve správním právu by bylo lze najít více literatury (srov. např. několik článků v Právniku č. 2 z r. 2003). Ani vysvětlování podstaty právních principů (s. 214 an.) či exkurz o spravedlnosti (s. 217 an.) do struktury práce příliš nezapadá. Je škoda, že autorka nezmiňuje sjednocovací výkladovou činnost Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu (s. 101). Pro úplnost: první stanovisko Nejvyššího správního soudu (ve věci daní) bylo přijato již v r. 2004 a publikováno pod č. 215/2004 Sb. NSS, seš. 6.

K práci mám další konkrétnější připomínky, poznámky a otázky:

Jde v mocenské teorii skutečně o nadřazenost státu (s. 13)? Spadá civilní proces do soukromého práva (s. 19)? V čem spočívá rozhodování v tzv. plné jurisdikci (s. 60) a jak s ním souvisí moderační právo soudu (s. 79 an.)? Chybí zachycení jedné (poměrně nové) závažné jurisdikce Nejvyššího správního soudu, která nevyplývá ze s.ř.s. (s. 71). Zvláštní senát neřeší jen konflikty soudů (s. 84). Skutečně se veřejná správa může "pohybovat" jen v rámci čl. 2 odst. 3 Ústavy, resp. čl. 2 odst. 2 Listiny (s. 94)?

Navzdory výše uvedeným připomínkám a poznámkám - neboť účelem posudku podle mého názoru není především vyzdvihovat klady práce - navrhuji práci k obhajobě.

Doporučuji, aby autorka v rámci obhajoby disertační práce reagovala na uvedené připomínky a poznámky a zejména zřetelně klasifikovala jednotlivé nástroje, které mohou sloužit ke sjednocování judikatury správních soudů i správních orgánů.

V Roztokách u Prahy dne 10. června 2012

Prof. JUDr. Vladimír Sládeček, DrSc.
oponent disertační práce